

HALOTTAINK

- Duma János** minorita, felszentelt püspök, Tirgu Jiul-i plébános **1981.** júl. 16-án. Szülőfalujában, Valea Mare-n temették (84)
- Raffel Jenő** ny. pléb. júl. 26-án Alsóőrön (Burgenland) (78,56)
- Németh László**, Magyarkeszi esperesplébánosa. Szept. 5-én temették (74,52)
- Msgr. Kernweisz Konrád**, 1954-től temesvári h. ordinarius, okt. 24-én (68,45)
- Szűcs László P. Juvenál OFM**, érd. esperes, a budai ferences templom plébánosa, nov. 3-án Budapesten. Csóton temették (56,35,27)
- Pomázi Zoltán Celesztin** ciszterci paptanár nov. 7-én Pannonhalmán (84,67,60)
- Zimonyi István** érd. esperes nov. 10-én. Ipolydamásdon temették (56,31)
- Nagy György** csóri esperespléb. Nov. 12-én temették Székesfehérvárott a Szt. Kristóf templom kriptájába (67,47)
- Szepesi Jenő SDB** kisegítő lelkész nov. 15-én. Óbudán temették (69,49,41)
- Vágújhelyi Gyula** nyirábrányi esperespléb. nov. 17-én váratlanul (68,45)
- Szabó Pál** egyházbábsi esperespléb. Nov. 19-én búcsúztatták (60,37)
- P. Németh József SJ** nov. 21-én Budapesten. Pannonhalmán temették (69,51,41)
- Ágh Kálmán** c. apát, ny. Győr gyárvárosi pléb., aranymisés nov. 22-én. A soproni Szt. Mihály temetőbe temették (79,54)
- Csurilla Lajos** ny. esperespléb. Székesfehérvárott. Borsodszirákon temették (75,49)
- Dr. Ladomerszky Miklós**, a Propaganda Fide kongregáció ny. tanára és könyvtárosa, g. kat. áldozópap dec. 4-én Rómában (71)
- Dr. Hídvégi Ervin** püsp. tanácsos dec. 5-én Karádon (77,29)
- Melke Lajos** ny. esperespléb. dec. 9-én. Pakson temették (77,53)
- Szölgény Géza** lazarista, vassurányi pléb. dec. 12-én (74,48)
- Szkladányi Ákos** tb. kanonok, esperespléb. dec. 14-én Budapesten. Szülőfalujában, Sós-kúton temették (69,46)
- P. Szajkó József SJ**, volt kínai misszionárius Los Angeles-ben dec. 17-én (75,60,45)
- Kalamár Ernő** püsp. tanácsos, egyházashollói plébános dec. 19-én (66,39)
- Szabó József** tb. kanonok, lelkész dec. 20-én. A pesti Új Köztemetőbe temették (73,49)
- Vida László Szabolcs OSB** dec. 22-én Győrött. Pannonhalmán a Boldogasszony kápolna kriptájába temették (69,51,45)
- Dr. Juhász Miklós**, piarista, volt gimn. hittanár és főisk. tanár dec. 22-én váratlanul. A váci alsóvárosi temetőbe temették (65,46,39)
- Domosvay Lajos** c. apát, érd. esperes, volt hosszúhetényi pléb. dec. 24-én. Mohácson temették (88,64)

- Dr. Szigeti Miklós Kilián OSB**, a neves egyházenész dec. 26-án Pannonhalmán. A Boldogasszony kápolna kriptájába temették (69,51,45)
- Endrédy Kálmán Vendel OCist.**, zirci apát dec. 29-én Pannonhalmán. A zirci apátsági templomba temették (87,65,63,43)
- Szász Károly SDB** kiségl. lelkész dec. 31-én. Sajóladon temették (74,48,39)
- Reichart Imre** ny. galgamácsai esperespl. 1982. jan. 1-én. Budakeszin temették (72,46)
- Dr. Vass Péter** piarista, ny. gimn. tanár jan. 3-án Budapesten. Tatabányán temették (71,56,47)
- Dr. Galambos János** tb. kanonok, pléb. jan. 7-én Budapesten. Az Új Köztemetőbe temették (71,45)
- Erki Mihály Manszvét OFM** testvér Pannonhalmán. Jan. 8-án temették (78,54)
- Csiszér Ferenc** lelkész Budapesten. Cinkótán temették jan. 8-án (60,37)
- Tóth Tivadar** c. apát, nagybaracskai pléb. 40 éven át volt falujának papja
- Dr. Takács József** c. prépost, a Hittud. Akadémia volt professzora, adácsi plébános jan. 17-én Budapesten. Adácson temették (71,42)
- Kasza Imre** ny. nemesbüki pléb. Hévízen jan. 19-én (73,47)
- Matula Mihály Szerafin OFM Cap.**, gyulavári lelkész. Jan. 26-án temették Gyulán (70,44)
- Dr. Szilassy Ferenc** piarista, ny. gimn. tanár jan. 27-én Budapesten. Diósdon temették (78,55,50)
- Lukáts István SDB**, az esztergomi ferences gimn. tanára jan. 27-én (66,41)
- Soltész Mihály** ny. gk. áldozópap Putnokon. Egy pap és egy kispap fia, valamint öt papné lánya gyászolja (72,40)
- Dr. Pálmai József** pápai kamarás, szemináriumi gondnok jan. 29-én autóbaleset következtében. Szeged-Alsóvároson temették (68,45)
- Pintz Bálint** somberekai apátpléb. jan. 30-án (83,58)
- Szász Károly** sajlóádi kiségl. lelkész
- Kovács József és Béres Ferenc** ny. plébánosok, egri egyházm.
- Rózsahegyí István SJ** Pannonhalmán febr. 3-án (73,52)
- Vág Imre** kanonok, bácsi főesp. febr. 7-én. Kalocsán temették (67,44)
- Mihácz József** váci püspöki helynök, nagyprépost, pesterzsébeti plébános febr. 9-én. A váci székesegyház kriptájába temették (67,44)
- Hanusz Albin** c. prépost, főesp., ny. devecseri plébános febr. 12-én. Andocson temették (81,59)
- Szoboszlai András** piarista, ny. gimn. ig. febr. 11-én Budapesten. Rákoskeresztúron temették (64,46,39)
- Dr. Félégyházy József** kanonok, c. apát, ny. hittud. akad. tanár febr. 14-én Budapesten. A váci székesegyház kriptájába temették (76,53)
- P. Palánkay-Gausz Tibor SJ** febr. 23-án Münchenben (75,57,45)

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementóinkba!

DR. ENDRÉDY VENDEL zirci apát
(1895—1981)

Fertőendrédén született 1895. január 19-én öt gyermekes, mélyen vallásos családból. A győri gimnáziumban végzett középiskolai tanulmányai után, mint a győri egyházmegye kispapja, a budapesti Központi szeminárium teológus növendékeként ismerkedik meg az egyetemen a ciszterci renddel. Főléled lelkében a szerzetesi hivatás, és 1917. augusztus 14-én Zircen Békefi Remig apátúr beöltözteti a rend ruhájába. 1919-ben áldozópappá szentelik, és a következő évtől kezdve 1938-ig tanárkodott a rend budai Szent Imre gimnáziumában. Ezalatt kintűnt sokoldalú tehetségével. Tanári évei alatt közeli betekintést nyer a mintaszerű rendi gazdálkodásba, és erős gazdasági érzék is fejlődik ki benne. Ugyanekkor nemcsak rendkívüli átadó készsége és lenyűgöző pedagógus-egyéniisége bontakozik ki a tanári katedrán, hanem egyre jobban feltűnik elvont, elméleti tehetsége, ritka magas szintű matematikai képessége, meg a fizika oktatásában mesteri gyakorlatiassága. Kívülállókká mindezért méltán híhatték, hogy helye az egyetemi katedra és tevékenysége a tudomány művelése lesz.

Am sorsa másfelé fordult. Nagynevű elődje, Bitter Illés után 1938-ban a gimnázium igazgatója és a budai rendház házfőnöke lett. Ekkor kerül egyre testvéribb közelségbe rendtársaihoz, és mutatkozik meg nemcsak jószágos arca, kedves, szelíd mosolya, halatszik egyre észrevehetőbben gondoskodó szeretetet sugárzó hangja, hanem feltárul egyéniségének legbensőségesebb tulajdonsága, — az atya odaadása övéi iránt.

Akik apátá választásának történetét ismerik, jól tudják, hogy éppen ezért, személyiségének ettől az uralkodó tényezőjétől mintegy lenyűgözve, választották őt rendtársai a „feledhetetlenül atyai szívű” Werner Adolf apátúr utódjául 1939 tavaszán. Ettől kezdve 1981. december 29-én bekövetkezett haláláig a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett zirci, pilisi, pásztori és szentgotthárdi apátságok apátja és az egyetemes ciszterci rend Zirci Kongregációjának főapátja. Életének utolsó 24 esztendejét a panonhalmi Szociális Otthonban kellett eltöltenie.

Szent Benedek az Úr szolgálatának iskoláját látta a közösségi életben. A ciszterciek szívesebben nevelték a kolostori életet a szeretet iskolájának. Ebben az iskolában döntő fontosságú az apát személye. Vendel apátúr életében megvalósult a Regula kívánsága: valóban Krisztus helyettese volt minden szerzetes-testvére számára. „Ami jó és szent, azt tetteivel mutatta meg” nekünk. Egyformán éreztük szeretetét mindnyájan. Mindig tudta, mikor szólni gyöngéden az elesettekhez, hogy fölemelje őket, és mikor a szeretet erősségével, hogy Krisztus útján megtartson bennünket. Szent Benedek atyánk tanácsa szerint tudott mindenkihez sajátos jelleme és értelmi érzékenysége szerint alkalmazkodni. Soha nem akart uralkodni, hanem arra törekedett, hogy lelki családjának és a reabizottaknak javára legyen. Ezért is valósult meg életében a Regula kívánsága: lelki fiai inkább szerették, mint félték, de minden körülmények között tisztelték. Megértő volt és bölcs. Bölcsességét tanúsítja, hogy mindig „meghallgatta a testvérek tanácsát” és tudatában volt annak is, hogy „gyakran a fiatalabbnak nyilvánítja ki az Úr azt, ami jobb.” Az apátnak felavatásakor keresztet helyeznek a nyakába, és gyűrűt húznak az ujjára. Ezek a szimbólumok Vendel apátúr életében különösen mélyértelművé váltak. Az örökkévalóság Atyja, a mi Atyánk, méltónak találta őt arra, hogy részeltesse egyszülött Fiának földi kereszthordozásában, és Krisztus olyan gyűrűt húzott az ujjára, amelyet tövises és ostorok ékesítenek. Így jelent meg Isten előtt, amikor átlépte a halál kapuját. Keresztény és szerzetesi életének végén méltán mondhatta Szent Pállal: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, amelyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró...” (2Tim 4,7-8) Reméljük és hisszük, hogy Vendel apátúr számára az igaz élet koronája a szeretetben való egyesülés lesz Jézus Krisztussal. Abban a szeretetben, amelyről Szent Bernát atyánk ezt mondotta: „Ó, szent szeretet, ó, tiszta szeretet, ó, boldog érzés! Ó, a szív salaktól mentes, tiszta

indulata! Nincs benne már semmi emberi, ezért olyan édes, kedves, mert egészen isteni. Így szeretni annyit jelent, mint egészen az Istené lenni.” — 1981. január 7-én, a Pannonhalmán történt beszentelés után, tért végső nyugóhelyére Zircen, az apátság templomban, úgyszólván az egész magyar Püspöki Kar részvételével.

Confratres

LÁSZLÓ IGNÁC pápai prelátus, főesperes-plébános
(1898—1981)

Az Udvarhely megyei Székelyszentkirályon született 1898. jan. 28-án. Földmives családnak volt 13. gyermeke. Elemi iskoláit szülőfalujában, középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi Jézus-társasági Baróti Szabó Dávidról nevezett római katolikus státusi főgimnáziumban végezte. Alighogy leérettségizett, 1916. jún. 24-én behívták katonának. Végigjárta az első világháború orosz és olasz harctereit, s mint főhadnagy szerelt le. 1919-ben a gyulafehérvári papnevelő intézetbe kérte felvételét. 1923. jún. 29-én szentelte pappá Majláth Gusztáv erdélyi püspök.

Lelkipásztori működését mint székelyudvarhelyi segédlelkész kezdte, majd, miután hittanári képesítést szerzett, ugyanabban a főgimnáziumban, ahol nyolc éven keresztül tanult, lelkes hittanár, egyben a fiúnevelő intézetben mint subregens sok száz ifjúnak vallásos és népéhez hű nevelője 1925—1930-ig. 1930-tól 1936-ig a csíkszeredai római katolikus főgimnáziumban folytatta hittanári működését, nevelte szeretett székely diákjait.

Lelkes ifjúsági hitszónok volt. Melegszívű exhortációival lelkesített hithűségre és vallásos, erkölcsös életre. Mint fiúnevelő intézeti aligazgató és tanulmányi felügyelő, diákjaival együtt élt, nehézségeikben segítette őket, ifjúkori küzdelmeikben mellettük állott. A kicsinyeknek atya, a nagyoknak atyai jóbarátja volt.

1936-ban főpásztorának bizalma a gyergyószentmiklósi plébániát bízta rá és a gyergyói kerület főesperesévé nevezte ki. Ő volt akkortájt a legfiatalabb főesperes. Itt működött 1948-ig, a legnehezebb időkben volt híveinek buzgó lelkipásztora s a közéletnek kimagasló személyisége, főesperesi kerülete papságának baráti tanácsadója.

1948-tól 1955-ig híveitől távol, papi munkájában akadályozva volt, de lélekben távolról is aggódva tovább kísérte sorsukat. 1955-től kezdve újból tevékeny lelkipásztor Udvarhely megyének különböző lelkipásztori állomáshelyein. Így 1965-ig a homoródermezei kis egyházközségben, 1965-től 1968-ig Nyikómalomfalván plébános. Ekkor főpásztorának sikerült képességeinek és sokoldalú lelkipásztori tapasztalatainak megfelelőbb munkakörbe, a székelyudvarhelyi plébániára kineveznie, és egyben a kerület főesperese is lehetett. Ettől kezdve 10 éven át nehéz körülmények között szeretett szülővárosa lelkivezetésének szentelte minden erejét. Fiatalos buzgósággal látta el a megváltozott körülmények között lelkipásztori feladatát, és vezette mint főesperes az udvarhelyi esperesi kerületet 1978-ig. Híveit egyenként ismerte, gondjaikban osztotta: különös szeretettel látogatta kórházi betegeit és látta el őket szentségekkel. Más felekezetek vezetőivel és híveivel is szívesen tartotta baráti kapcsolatait, kereste és örömmel hozta vissza az elkülönülteket. Nemcsak híveinél, a helyi vezetőségnél is tiszteletben állott. 1978-ban kért nyugalomba vonulása után is ott maradt a szentmiklósi hegyi plébánia otthonában, s nem szűnt meg a lelkek gondozásában nyújtott további segítsége sem egészen 1981 tavaszán kapott súlyos betegségéig. Temetése 1981. szeptember 9-én volt 160 pap részvételével, az egész városból, régi lelkipásztori állomásairól összegyűlt hívei utolsó szeretetnyilvánításaival. Most szeretett városának temetőjében pihen, még életében választott sírjában, nagynevű elődeinek, egykori tanártársainak és sok volt diákjának emlékét őrző sírkeresztek között.

(öreg diákja)

Mélyen megdöbbenette a székesfehérvári Országos Papi Otthon minden lakóját a hír, hogy igazgatójuk, „Kiss Atya” meghalt 1981. jún. 28-án a helybeli kórházban. Jézus Szíve vasárnapján költözött át az örök életbe, szinte teljes öntudattal. Reggel frissen ébredve, még megmérte a hőmérsékletét, letette a hőmérőt, és percekben belül halott volt. Szíve évek óta beteg volt, de ő nem tartotta magát betegnek, soha nem hagyta el magát sem testileg, sem lelkileg. Szikla-ember volt. Szigorú önmagához és másokhoz is.

Jászapátiban született földműves szülőktől. Jó tanuló volt mindvégig. 1930-ban szentelték pappá az egri főszékesegyházban. Erdőtelken káplánkodott két esztendeig, Egyeken egy évig, majd Diósgyőr-Vasgyárba került hitoktatónak. Ezután a mezőkövesdi Szent László gimnáziumba rendelték hittanárnak. Két éven át nevelte és oktatta itt a fiúkat. 1936-ban bekerült Egerbe, s huszonnégy hosszú esztendőn át tanított a papnevelő intézetben mint teológiai tanár. Erkölcstan és szociológia voltak fő tárgyai a katedrán, de ő oktatta az egyházi szónoklattant és vezette magas színvonalon a növendékek Magyar Egyházirodatai Iskoláját is. Haladó szellemű, minden újra, szépre nyitott lelkű pap volt. Kézikönyvtárat, korszerű, a legújabb könyvekkel, folyóiratokkal felszerelt olvasótermet rendezett be növendékei használatára. Később pedig egyházmegyei papi kölcsönkönyvtárat létesített a lelkipáztorkodó papság szellemi és lelki színvonalának emelésére, írt több cikket a katolikus lapokba és egy füzetet az Új Ember Kiskönyvtára sorozatban: „Népámitók vagy önámitók-e a papok?” Világosan és meggyőzően felelt a címben feltett kérdésre.

Sokan és szívesen hallgatták szentbeszédeit mindenütt, de főként az egri bazilika szószékén. Sok tisztelője és lelki gyermeke volt ezek nyomán, főképpen az értelmiség köréből. Lakásán is megkeresték lelki irányításért, mind Egerben, mind Székesfehérvárott a legutolsó időkig. Pedig igényes és szigorúnak ismert ember volt. Kisapjai félték tőle, hiszen többeket eltanácsolt közülük. Magas mércét állított fel számukra, de akik bírták, azokat kedvelte és megbecsülte, mint jó atya. Mélyen vallásos, órákat adoráló pap volt, s ebből következően feddhetetlen életű. Ezért tiszteltük, és akik igazán ismertük lelkivilágát, szeretni is tudtuk. Hálás és hűséges tanítványait ő is szerette.

Példás rendet és fegyelmet akart tartani, ebből nem engedett soha egy jottányit sem. A papság és az Egyház jó szelleme, jó hírneve és krisztusi lelkiség volt legfőbb törekvése, minden gondolata. Mint egri szemináriumi vicerektor az intézet anyagi ügyeit is gondosan intézte. A nehéz háborús években is jó volt a növendékek ellátása, soha nem volt panasz az élelmezésre, ami nagy eredmény. A szemináriumi Annuntiata kedves nővéreknek is ő volt a lelkivezetőjük. A Szűzanya alázatosságával, tisztaságával és szeretetével gondoztak bennünket!

Élethivatásának tekintette a papnevelést. Meg is felelt neki. Kisapjai között érezte jól magát, velük kívánt foglalkozni még sokáig, de a Gondviselés másként határozott felőle. Rövid szajlai plébánosság után nyugdíjba helyezték, és Brezanóczy Pál behozta a székesfehérvári Otthonba spirituálisnak, az öregedő papok közé. Punktáit, elmélkedéseit, előadásait mindig szívesen hallgatták itt is, elismerve képzettségét, olvasottságát, magas szellemi-lelki kultúráját. 1960-tól töltötte be ezt a szolgálatát a szintén egri egyházmegyes kiváló pap, Péczeli Imre igazgató mellett. Halála után ő vette át az Otthon igazgatását. Húsz éven át rendezett, fegyelmezett légkört alakított ki. Mindennap imádkozta társaival együtt esténként a kompletórium után a jó halál kapujáért szóló imát.

Mit hagyott ránk örökségül? Példás életét, lelke örök derűjét, szellemességét, gazdag könyvtárat és ötvennél több magnószalagot, amelyek elmélkedéseit, beszédeit, szebbnél szebb, ritkaságszámba menő zenefelvételeit tartalmazzák.

Kovács Endre egri segédpüspök temette, kívánsága szerint a székesfehérvári „hosz-zu” temető papi sírkertjébe, ahová annyi öreg paptestvérét elkísérte, előkészítve lelküket az örök életre, és sírjukat is fölkereste, hogy értük imádkozzék. Köztük pihen most már az ő megfáradt teste is a feltámadás hitében.

Volt tanítványa — Lakótársa

SCHMIDT JÁNOS

(1920—1981)

A Várad közelében fekvő Köröstarjánon született 1920. szept. 20-án. Középiskoláit a kolozsvári piarista gimnáziumban fejezte be. Az oltár szolgálatába állott. 1946. márc. 17-én szentelték pappá Egerben. Először Kápolnán volt segédlelkész, 1950—58-ig Hevesen hitoktató, majd adminisztrátor, innen Gemzse-re került plébánosnak. 1964-től haláláig Szikotistván plébánosa volt, 1968-tól helyettes esperes is.

„Papi élete ismételtelen nehéz feladatok megoldása elé állította. Ő szüntelenül derős lélekkel, önmagát nem kímélve vállalta küldetését” — írja róla búcsúztatójában érseke. Belsőleg sokat szenvedett, de kedélyében ez nem mutatkozott, csak aki baráti módon, mélyebben betekinthejt lelkébe, az tudott róla. Szomorította, hogy a nehéz környezetben nem nagyon látta lelkipásztori működésének sikerét. Amellett cukorbeteg is volt. Paptársai azonban nagyon szerették mint jószívű, mindenkinek segíteni kész jó testvért; mindig kedves volt, mosolygós, és amilyen nagy darab ember volt, olyan gyermekded lélek lakott benne. Értékeit szerénysége is rejtette. Ezermester-szerű sokoldalúsága valami sajátos patinát kölcsönzött működésének és egyéniségének. Örát, pipát és egyéb érdekességeket gyűjtött.

1981 tavaszán hazlátogatott szülőföldjére. Eppen készült visszautazni plébániájára. Sajátságos, hogy ismerőseitől ismételtelen is elbúcsúzott, mintha megérezte volna közeledő halálát. Felszállt a villamosra, ahol hirtelen rosszul lett, és mindjárt ott a kocsi-ban meghalt. Tarjánba vitték, ott ravatalozták fel abban a templomban, amelyben keresztelték. Nagy részvételt temették ápr. 28-án szülőfaluja temetőjében. A szertartást Dr. Hosszú László püspöki helynök végezte nagy papi segédlettel; az egri egyházmegyét Czákó István kanonok, irodaigazgató és több szomszédos paptársa képviselte. Kedves, jóleső érzés volt látni, hogy paptestvérei távolról is eljöttek temetésére. Együtt mondták a koncelebrációs misét. A sírnál volt osztálytársa, dr. Leisterdorfer Tibor kolozsvári sebészfőorvos mondta: szívből fakadó meleg, szép búcsúbeszédet. Bár munkanap volt, de a helybeli hívek is mind ott voltak: tele volt a templom.

Confratres

VARGA IMRE

(1912—1981)

Hogy mennyire kedves nekünk egy-egy ember vagy paptestvér, azt a koporsónál tudjuk meg legigazabban. Az ember akkor lát legtöbbet embertársából, amikor a szemföldön keresztül tekint rá. Ámbár jól ismertem Varga Imrét, mégis a koporsójánál látam legvilágosabban, hogy egyházmegyénk egyik leghívőbb, leginkább Mária-tisztelő, az embert legjobban megbecsülő és tudós papját veszítettük el.

A hit misztériuma sokat foglalkoztatta, de ő maga egy pillanatra sem rendült meg. Hitére félve, aggódva vigyázott. Egyik levelében ezt írta nekem: „Jó ideje viaskodom a hit és hitetlenség misztériumán, de szárnyaszegetten porba hull minden erőlködés, aztán rájövök, hogy a hit Istennek ingyenes ajándéka. Legalább a saját hitemet

sikerülne megőrizni addig a bizonyos óráig!" — Tudjuk, hogy ez az óra 1981. márc. 27-én következett be.

Hiszem, hogy megadatott neki.

Mélységes Isten-hite mellett meg kell említenem nagy-nagy Mária-tiszteletét. Biztosan tudom róla, hogy (hacsak fizikai akadály nem volt) mindennap elimádkozta mind a három szentolvasót. Azt hiszem, ez még pap*estvérek között is ritkaság! Több-ször is meglátogattam, s ilyenkor mindig megkértem: menjünk át a templomba és orgonáljon, énekeljen Mária-énekeket. Meg is tette örömmel. Odaült az orgonához, szemét behunyta, fejét egy kissé felemelte, és gyönyörű, gazdagon zengő tenorján elkezdte az éneket. Őszintén mondom, a meghatótságtól mindig könnyeztem. Komoly hite, Mária-tisztelete híveire is nagy hatással volt.

Önként következett ezekből humanizmusa, emberszeretete is. Mert lehet-e Istent szeretni, az embereket pedig — akikkel Jézus azonosította magát — megvetni? Boldog volt, ha valakin segíthetett.

De nem volna teljes róla alkotott képünk, ha nem emlékeznénk meg tudomány-szomjáról, tudásáról, szellemének gazdagságáról, példaadásáról. Kincs-ésbányái e téren Szt. Agoston, Szt. Ambrus s talán Nazianzi Szt. Gergely latin nyelvű könyvei voltak. No meg a Szentírás és a breviárium. Kedves munkája volt a himnuszok fordítása. Akárhányszor meglátogattam, mindig a szentatyák könyvei előtt ülve találtam. Ha evilági dolgokról próbáltam beszélni, legyintett egyet: ez semmi — mondta —, a lényeg az, ami ezekben a könyvekben van, s máris idézte az egyházatyákat. Darabos modorával, rövid, sajátosan szaggatott beszédével csak úgy szórta a szent könyvek súlyos igazságait. Mint valami tüzes nyilak, úgy röpködtek szavai. Némelyik engem is úgy szíven talált, hogy he*ekig nem tudtam szabadulni a gondolattól. Kár, hogy az a gazdag szellem kiaknázatlanul távozott e földi életből! Talán a hívei merítettek belőle legtöbbit a prédikációkon keresztül?

Az idő és a betegségek természetesen az ő egészségét sem kímélték, de lelki-pásztori munkáját mindig hűségesen elvégezte még betegen is.

Egy alkalommal — nála lévén — betegsége felől érdeklődtem. Ingerülten legyintett, mintha azt mondaná: nem ez a fontos, hanem amit a szentatyák mondanak, s máris benne voltunk a lelkiekben.

Magánéletében csendes, szűkszavú, jó barát volt, a közéletben, társaságban vidám, örülni tudó paptestvér.

Koporsójából, sírjából mintha arra kérte volna híveit: és bennünket, amit az Apostol mondott keresztényeinek, és írásban is meghagyott: „Legyetek az én követőim, mint én Krisztusé.”

Hiszem, hogy rajta is teljesezésbe mentek a Szentírás szavai: akik másokat hitre, igazságra, Isten üzenetére tanítottak, azoknak neve ragyogni fog a mennyekben, mint az égen a csillagok! Hiszem, hogy amiben hitt, már látja, amit remélt, már birtokolja, s szeretete egybeolvadt azzal a Szeretettel, amelyből 69 évvel halála előtt kipattant.

Nagy József ny. esperesplébános

MOLNÁR ISTVÁN püspöki tanácsos, ny. plébános
(1911—1981)

Megboldogult oltártestvérünket kispap kora óta ismerem. Sárosdon született jó, vallásos családból. Ere*tségi után a fehérvári szemináriumba kérte felvételét. Itt szentelték pappá 1935-ben. Legelső kápláni állomása Csákvárott volt. 36 évvel ezelőtt tanított itt hittanra azt a kislányt, aki később szerzetesnővér lett, s most a nyugdíjas papok fehérvári otthonában teljesít szolgálatot. Molnár atya is itt töltötte élete utolsó éveit, betegen, megrokknva. Egykori tanítványa takarította szobáját, és gyámoltotta

betegségében. Hányszor mondta Márta nővér: milyen jó a Gondviselés, most van alkalmam, hogy visszaszolgáljam Molnár Atya áldott papi munkáit...

További kápláni helyein (Csepel, Nagytétény, Bicske, Pomáz) is lelkes, buzgó pap volt. Önálló lelkészi működését Baracskán kezdi 1941-ben. Itt mindjárt hozzáfog a templomépítéshez, mert eddig itt nem volt templom. Csak az alapzatot tudta megépíttetni, mert közbejött a 2. világháború. A beszerzett építőanyagot mind elsöpörte a háború vihara. Molnár István állta a vihart. Őt maradt hűveivel szegényes lakásán. Bár ekkor kissé megrendült, de reményét nem veszítette el.

A háború után Martonvásáron és Tabajdon folytatta munkáit. Az utóbbi hely apró község volt, és népe szegény. Szinte alig lehetett megélni a papnak. Molnár atya sorra látogatta a családokat, igyekezett mindenkin segíteni. Temploma olyan lett, mint egy imádkozó nagy család.

Utolsó állomása Káloz volt. Itt nyugodt, rendezett helyzetet talált. Ezért volt alkalma erejét a hitélet felemelésére, a gyermekek alapos hitoktatására, az istentiszteletek példás rendezésére fordítani. Igen jó munkatársai voltak. Ő is nagylelkű volt káplánjaihoz. Ha a szertartásokat ők végezték, a kapott stóladíjat mindig nekik ajándékozta. Kántorát is nagyon tisztelte, sok segítségét kapott tőle az egyházi énektanítás, irodavezetés, szervezés terén.

Tizenegy évi lelkes plébánosi munkája után megrokkant: egészségileg. Nagyothalló lett, szíve is kimerült, és így kénytelen volt a fehérvári papi otthonba vonulni. Itt halt meg 69 éves korában. Élete végén földi javait kiosztotta. Végrendeletében nagylelkűen juttatott szülőföldje templomának meg a kálozi templomnak, ahol legboldogabb papi életét élte, de a fehérvári pap otthonnak is, ahol beteg éveiben szeretettel gondozták. Temetését a főpásztor végezte Sárosdon márc. 17-én. Sok oltártásvér és a régi hívek is nagy számban vették körül sírját.

Galamb Imre

Zsinati teológiai kurzus
júl. 26-án estétől 30-án reggelig
Hely: München, Schloss Fürstenried
Vezető: Miklósházy Attila, Torontó
Tárgya: liturgiai kérdések
Jelentkezés: Hegyi György, A-9800 Spittal/Drau,
Litzelhofenstr. 9